Шэнэ жэлээр, нүхэдүүд!

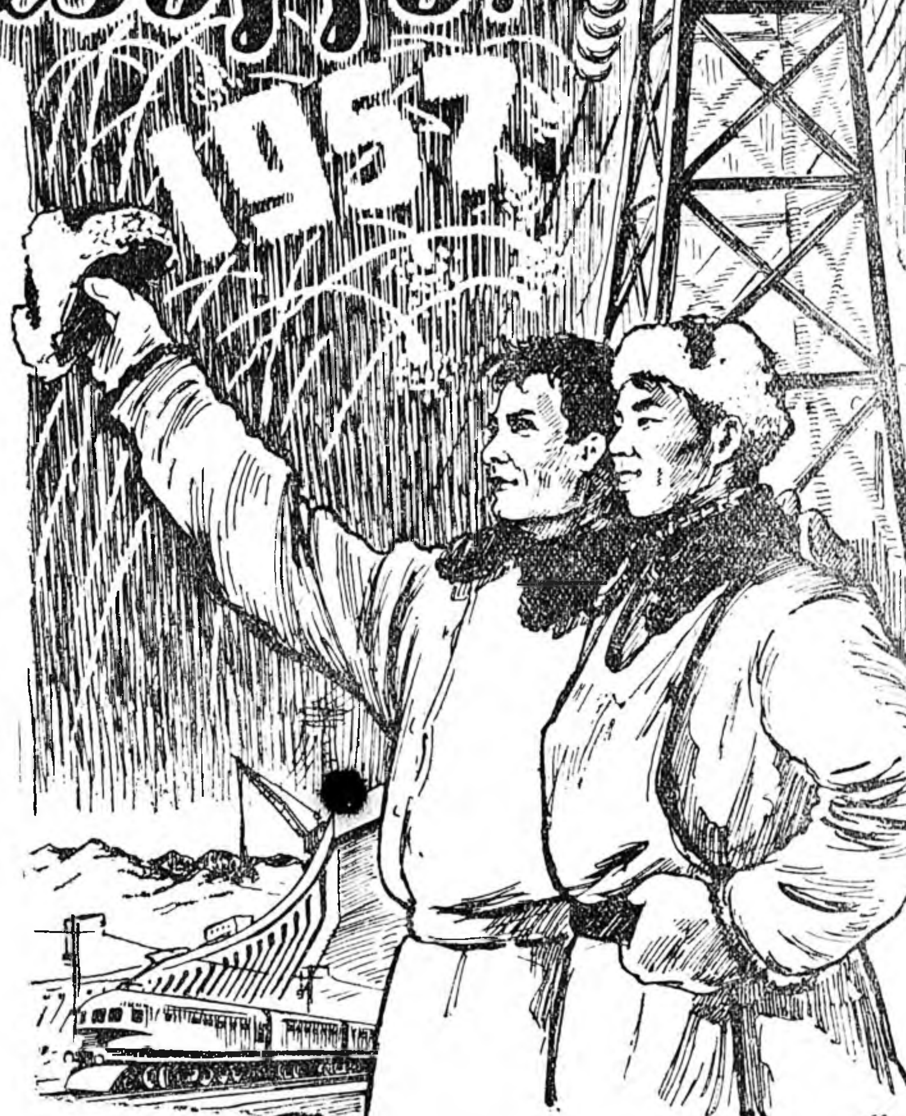

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№1 (8223) | 1957 оной январиин 1, вторник | Сэн 20 мүнгэн

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. Ц. Цыремпилоной хэлэһэн

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

1957 оной шэнэ жэлые баяр баясхалантайгаар угтажа, 1956 оной хуушан жэлые үдэшэн үнгэргэжэ байнабди. Үнгэрхэеэ байһан жэлдэ коммунизм байгуулгада бидэнэр шэнэ амжалта туйлаабди, мүн бүхэдэлхэйн-түүхэтэ ехэ событинууд болоо.

1956 оной эхеэр манай Эхэ ороной столица—Москвада Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин түүхэтэ XX съезд боложо, ажахын, культурна байгуулалтада шэнэ амжалта туйлахын, ажалшадай ажана байдалые саашадань һайжаруулхын түлөө тэмсэлэй асари ехэ программа хараалаа һэн. Съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, агууехэ советскэ арад түрэл Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр социалистическэ экономикые болон культурые саашадань хүгжөөлгэдэ 1956 ондо гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. КПСС-эй ЦК-гэй һаяхан болоһон декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүд соо эдэ амжалтанууд тухай хэлэгдэһэн байна. 1955 онойхитой сасуулбал манай орон дотор промышленна продукци үйлэдбэрилэн гаргалга багсаахада 11 процентээр, тэрэ тоодо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга 11 үлүүтэй процентээр, хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ—9 үлүүтэй процентээр нэмээ.

Хүндэ индустриин булюу ехээр хүгжөөгдэһэнэй ашаар социалистическэ хүдөө ажахы дэбжэлтын зам дээрэ байна. МТС-үүд, совхозууд болон колхозууд техникээр улам ехээр хангагдажа, 35 миллион үлүүтэй гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээ. Энэ хадаа оооһо таряа, хартаабха, һү болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бүри ехээр абаха арга олгоо. Ороoһо тарян нэгэ миллиард үлүүтэй пүүдээр, хартаабха —2,7 миллион тонноор, һүн—3,8 миллион тонноор үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ ехээр тушаагдаһан ба худалдагдаһан байна.

Манай орон бүри хүсэн түгэлдэр болоо, тэрэнэй экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал ургаа, советскэ арадай материальна ба культурна хэмжээн нилээд дээшэлээ.

Эдэ бүгэдэ хадаа манай партиин сэсэн мэргэн политикын зүб байһые, үмхирэн һалажа байһан капиталистическэ системын ажахыда орходоо социалистическэ системын ажахын угаа ехэ булюу һайн байһые үшөө дахинаа гэршэлэн харуулна бшуу.

Бүхы советскэ арадтай хамта Бурят-Монголой ажалшад ажал хүдэлмэридөө амжалтануудые туйлажа, гарахаяа байһан 1957 оние угтажа байна. Республикын промышленность продукци бүтээн гаргаха 11 һарынгаа түсэбые 101,8 процент дүүргээ.

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1956 ондо мүн лэ муу бэшээр ажаллаа. Тэдэнэй хүсэл оролдолгын ашаар 2.270 тонно эрхим шанартай нооһон гүрэндэ тушаагдаа. Энэнь 1955 онойхидо орходоо 379 тонноор ехэ байна. Һү һаажа абалга горьтойгоор нэмээ, таряа тушаалга дүүргэгдээ.

Манай колхозууд болон совхозууд хэдэн олон жэл соо анха түрүүнээ ниитынгээ адуу малда нилээд ехэ тэжээл бэлэдхэжэ, малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл бии болгоо.

Партиин Центральна Комитет, Советскэ Правительство Бурят-Монголой колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, бүхы ажалшадай оролдосотой ажал хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэһэн, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые тэдэндэ хүсэһэн байна. Партиин ЦК-гэй болон Правительствын амаршалгада харюу болгон 1957 оной шэнэ жэлдэ бүри оролдосотойгоор ажаллаха, зургаадахи табанжэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэхэ гэһэн социалистическэ уялга республикын ажалшад абана.

Ерэхэ жэлэй эхеэр ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй һунгалта болохонь. Энэ хадаа манай республикын ажабайдалда ехэ событи болохо байна. Партиин ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон ажалшадай политическэ ба ажалай дэбжэлтын ургажа байһан оршон байдалда һунгуулиин кампани үнгэрхэ болоно. Ажахын болон культурна байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, һунгалтын үдэрые бидэнэр угтаха ёһотойбди. Энэ шухала хэрэгтэ ажалшадай депутадуудай Соведүүд тон ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Арадай ажануудалай болон культурна эрилтэ хэрэглэлые эгээн ехээр хангаха тухай Соведүүд тусгаар анхарал оролдолго гаргаха зэргэтэй. Тиихэдэ республикын ажалшад нютагай Соведүүдтэ арадай эрхим түлөөлэгшэдые—коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй илагдашагүй блогой кандидадуудые дэбжүүлхэ ёһотой.

Нютагай Соведүүдтэ болохоёо байһан һунгалта советскэ демократиин һүр жабхаланта хүсые, Коммунистическэ Партиие болон Советскэ Правительствые тойроод манай олонациональна арадай эбдэршэгүй баатар жагсанги байһые харуулха байһаниинь лабтай.

Хүндэтэ нүхэд! КПСС-эй Областной Комитедэй, Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон Верховно Соведэй Президиумэй зүгһөө Шэнэ жэлээр дашарамдуулан, Таанадые амаршалаад, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай, элүүр энхэ, золтой жаргалтай ябахыетнай хүсэнэб.

Манай Эхэ орон улам бэхижэжэ һалбаран мандажа байг лэ!

Коммунистическэ Парти, Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Г. Чимитов.

Шэнэ жэлнай ерээл

Хонгор дуулим газар дээгүүрни
Хонин сагаан һэеы дэбдиһээр,
Хүнды жалга, тала хээгүүрни
Хүйтэн жабар һэби һэбиһээр
Шэнэ жэлнай хүрэжэ ерээл,
Шэмэрүүхэнээр забдан ерээл.
Һургуули тээшээ яаран хиидэһэн
Һурагша хүбүүнэй санын зүргөөр,
Һөөг сооһоо харайжа гараһан
Һүүл оодон шандаганай мүрөөр
Шэнэ жэлнай ябажа ерээл,
Шэнэ дуугаа татаһаар ерээл,
Арад зоноймжэл соо туйлаһан
Амжалта илалтын дүн гаргаһаар,
Ажахыгаа саашань мандуулха
Агуу ехэ зорилго табиһаар
Шэнэ жэлнай мандан ерээл,
Шэнэ зорилго табиһаар ерээл.
Аюулта дай үүдхэхээ һэдэгшэдэй
Алуурша хархис хэрэг элирүүлһээр,
Амгалан байдалай түлөө
тэмсэгшэдэй
Алтан одото туг хиидхүүлһээр
Шэнэ жэлнай дэлхэйдэ ерээл,
Шэнэ илалта асаран ерээл.
Айлшан боложо ерээ бэшэл,
Ажалша шэнэ жэл сэргэдэ буугаал!
Амаршалга шүлэг поэт бэшээл,
Алдар солынь магтан дуулаал:
Шэнэ жэлнай, Баатар жэлнай,
Шэмэг һайхан байдалымнай
Улам хүхюун болгон һэргээгыш.
Сэхэ урагшаа зориһон замдамнай,
Сэдьхэл зүрхэнэй хани
нүхэсэлдэмнай
Урма зориг, ошо нэмээгыш!

1957 он

Бидэнэр хуушан жэлээ хүндэтэйгөөр үдэшэжэ, шэнэ жэлые баяртайгаар угтабабди.

Үнгэрэгшэ 1956 он гайхамшагта һайхан жэл боложо манай ороной түүхэдэ орохонь лабтай. Юуб гэбэл, үнгэрэгшэ жэл гарахадаашье һүр жабхалантайгаар гараһан юм: 1956 оной эхеэр Москвада Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд боложо, манай арадай коммунизм тээшэ дам саашаа зорихо тодо һонор хараа шугам табижа, харгы замыень заажа үгэһэн байгаа.

Тиимэ болохолоороо, 1956 он хадаа зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэл байгаа ха юм. Мүнөө, шэнэ жэлэй гараад байхада советскэ арад хадаа партиин XX съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула жэлэй турша соо юу хэһэнээ хаража үзэхэ, дүнгыень гаргаха бодото хүсэлэнтэй байна. 1956 ондо Коммунистическэ партяар ударидагдаһан советскэ арад тон ехэ амжалта туйлаа. Манай завод фабриканууд 1955 онойхидо орходоо 11 процент ехэ эд бараа, бусад зөөри хэрэгсэл бүтээжэ гаргаа, тиихэдэ — үйлэдбэриин томо машинанууд болон бусад хэрэгсэл 11 процент ехээр, улад зоной хэрэглэхэ зүйл—9 процент ехээр гаргаһан байна. Теэд 49 миллион тонно булад, 430 миллион тонно нүүрһэ, 84 миллион тонно нефть, 192 миллиард киловатт-час электроэнерги—эгээл эдэ ба бусад тоонууд манай социалистическэ экономикын хүсэтэ ехэ хүгжэлтые, тэрэнэй түрьбэлгүй ехэ шадалые харуулнал.

Хүндэ индустриие тон ехээр хүгжөөжэ, хүдөө ажахые хүсэтэ машина механизмуудаар хангаһанай ашаар манай орон дотор тон богонихон болзорто 35,5 миллион гектар шэнэ газар ашаглагдаа. Тиин, үнгэрэгшэ жэлдэ 1 миллиард пүүд таряа талха, 2,7 миллион тонно хартаабха, 3,8 миллион тонно һү 1955 онойхидо орходоо ехээр бэлэдхэгдэһэн ба худалдан абтаһан байна. Энээнэй ашаар, арад зоной эдеэ хоол, хубсаһа хунарынь нилээд һайжарһан, һайжаржашье байна.

Промышленностиин, илангаяа хүдөө ажахын продукци ехээр гаргажа, гүрэндөө үгэхэ хэрэгтэ манай Бурят-Монголойшье ажалшад үнгэрэгшэ жэлдэ эли бодо нэмэри оруулһан байха юм. Республикамнай хүдөө ажахын али бүхы ашаг шэмые Эхэ орондоо үгэхэ даалгабаряа бүримүһэн дүүргэөд, нилээд ехэ нооһо, һү түсэбһөө гадуур гүрэндөө тушааһан ба худалдаһан байна.

Эдэ бүгэдые хараад, үзөөд байхадаа Совет һайхан Эхэ оронооороо, алдарта Коммунистическэ партяараа, түрэл инаг арадаараа манай уладууд омогорхохо ёһоороол омогорхоно.

1957 он олон түмэнэймнай улам ехэ баатаршалга харуулха, коммунизм байгуулалгада бүри ехэ илалта туйлаха жэл болохонь лабтай. Энээнэй бата найдабаринь — коммунис партиин ударидалга. Энээнэй бата найдабаринь — мантан томо машинна индустри, хүсэ ехэтэ хүдөө ажалнай. Энээнэй бата найдабаринь — герой-баатар совет арадай залиршагүй эдэбхи үүсхэл, хэшээл зориг мүн.

Түрэл оронойнгоо арадай ажахые дам саашадань хүгжөөн дэбжээхэ, тэрээнэй үндэһэн дээрэ арад зоной ажабайдалые улам һайжаруулха гэһэн советскэ арадай, Коммунистическэ партиин эрмэлзэлгые һая боложо үнгэрһэн КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленум эли тодоор гэршэлэн харуулна.

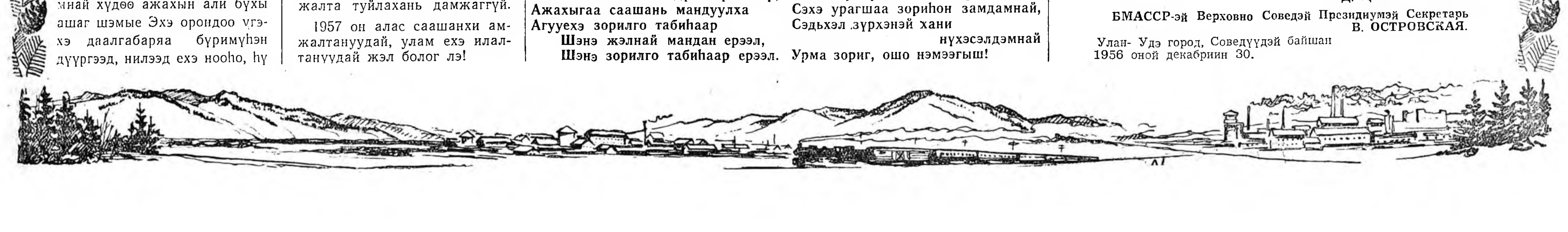
КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүд тон ехэ удхашанартай юм. Социалистическэ байгуулалта, социалистическэ системэ хадаа капиталистическэ системэдэ орходоо бүхэдэлхэйн-түүхэтэ, угаа ехэ булюу дээдэ шэнжэ шанартай юм.

Социалистическэ системын энэ булюу һайн шэнжэ шанарые, оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые, өөрыгөө хамгаалха шадалые дээшэлүүлхын тула, советскэ арадай ажабайдалые дам саашадань һайжаруулхын тула ашаглан хэрэглэхэ ябадалда тус Пленумэй шиидхэбэринүүд зорюулагдаһан байна.

Декабрьска Пленумэй шиидхэбэреэр хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд хадаа партиин XX съездын түсэблэһэн гол зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ зорюулагданхай.

Социалистическэ экономикые улам хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ тухай, арад зоной ажабайдалые улам һайжаруулха тухай парти ба правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгоор урмашан зоригжоһон хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенци социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, КПСС-эй XX съездын табиһан түүхэтэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ бүри ехэ амжалта туйлахань дамжаггүй.

1957 он алас саашанхи амжалтануудай, улам ехэ илалтануудай жэл болог лэ!

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улан-Удэ городой промышленна предприятинууд болон транспортын эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэдые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Улан-Удэ городой промышленна предприятинууд болон транспортын 1956 оной гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан, энэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө үйлэдбэриин эдэ түрүүшүүлые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Баймухаметов** Ураз Мухаметович, Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой капитальна барилгын таһагай слесарь.
2. **Брагинцева** Кристина Степановна, сэмбын фабрикын нэхэгшэ.
3. **Бузин** Николай Петрович, мяха-консервын комбинадай кочегар.
4. **Бухальцев** Владимир Васильевич, Ленинэй орденто паровозовагонно заводой модельнэ цехын модельщик.
5. **Герасимович** Иван Владимирович, Зүүн Сибириин түмэр замай 4-дэхи отделениин поезднэ диспетчир.
6. **Гордеев** Севостьян Петрович, модоной заводой хүдэлмэришэн.
7. **Головина** Антонина Петровна, шэлэй механизированнэ заводой хүдэлмэришэн.
8. **Гребенщиков** Федул Моисеевич, «Механлит» заводой тракторна цехын комплектовщик.
9. **Денисов** Данил Тимофеевич, шэлэй механизированнэ заводой электромонтер.
10. **Зиновьев** Емельян Михайлович, судна заһабарилгын заводой котельщик.
11. **Зубкус** Павел Павлович, Улан-Удын паровозно депогой машинист.
12. **Короп** Александра Семеновна, шэлэй механизированнэ заводой шэл илгагша.
13. **Краснкова** Александра Николаевна, Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой шэрэм шудхалгын цехын нормировщик.
14. **Крашенинников** Кирилл Алексеевич, Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой инструментальна цехын шлифовщик.
15. **Лебедев** Тихон Степанович, Зүүн Сибириин түмэр замай 13-дахи дистанциин зам харууһалагша.
16. **Лоскутов** Андриян Иннокентьевич, шэлэй механизированнэ заводой мастер.
17. **Малофеева** Валентина Васильевна, сэмбын фабрикын ээрэгшэ.
18. **Никашев** Михаил Иванович, шэлэй механизированнэ заводой шэл шанагша.
19. **Никитин** Василий Гурьянович, шэлэй механизированнэ заводой түлеэ бэлэдхэгшэдэй бригадир.
20. **Павлуцкий** Ульян Илларионович, мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн.
21. **Погорелова** Ольга Кирилловна, Ленинэй орденто паровозовагонно заводой булад шудхалгын цехын сабшууршан.
22. **Поджидаева** Наталья Васильевна, Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой вагон хабсаргалгын цехын шэрдэгшэ.
23. **Попов** Гаврил Афанасьевич, Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой капитальна барилгын таһагай такелажник.
24. **Птащенко** Павел Артемович, Ленинэй орденто паровозовагонно заводой механическа хабсаралгын цехын токарь.
25. **Рудык** Василий Петрович, Зүүн Сибириин түмэр замай гэр байрын ба барилгын 5-дахи дистанциин дархан.
26. **Рупышев** Андрей Федосович, мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн.
27. **Рябов** Иван Иванович, Улан-Удэ станциин вагонуудые шалгагша.
28. **Сафонова** Мария Гавриловна, Ленинэй орденто паровозовагонно заводой паровозо-механическа цехын электрогагнууршан.
29. **Свиридов** Василий Филиппович, Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой паровозо-колесно цехын токарь.
30. **Симинов** Павел Игнатьевич, модоной заводой шофёр.
31. **Синицын** Петр Яковлевич, мяха-консервын комбинадай дархан.
32. **Солдатов** Иван Степанович, модоной заводой токарь.
33. **Ткачук** Александр Антонович судна заһабарилгын заводой фрезеровщик.
34. **Федоров** Николай Семенович, «Механлит» заводой токарь.
35. **Федосеева** Апполинария Прокопьевна, модоной заводой хүдэлмэришэн.
36. **Филонов** Иван Иванович, Улан-Удын паровозно депогой машинист.
37. **Черепанова** Екатерина Петровна, шэлэй механизированнэ заводой хүдэлмэришэн.
38. **Черепов** Иван Павлович, Зүүн Сибириин түмэр замай 4-дэхи отделениин главна кондуктор.
39. **Черковский** Василий Ефимович, Ленинэй орденто паровозовагонно заводой капитальна барилгын таһагай каменщик.
40. **Шерхонов** Алексей Бубакович, Ленинэй орденто паровозовагонно заводой котельнэ цехын слесарьнүүдэй бригадир.
41. **Шунько** Андрей Андреевич, механизированнэ шэлэй заводой дархан.
42. **Щукин** Иннокентий Семенович, модоной заводой рамщик.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй байшан
1956 оной декабриин 30.

Партимнай шэнэ илалтануудта уряална

Коммунизмын һаруул һайхан ордон бодхоолгодо ажалша баатар совет арадай ехэ амжалта туйлаһан 1956 он үнгэржэ, агууехэ тэмсэлэй ба илалтануудай шэнэ жэл мүндэлбэ.

Үнгэрһэн жэлые үдэшэхэ, шэнэ жэлые угтаха зуураа, Советороной ажалша хүн бүхэн юу хэһэнээ, үнгэрһэн жэл соо ямар шэнэ юумэ үүсхэһэнээ дүнлэн, саашанхи түсэб тухайгаа бодожо үзэдэг һайн һайхан заншалтай болонхой.

...1956 оной февраль һара. Эхэ ороноймнай зүрхэн Москва хотын Кремлиин ордонһоо шэнэ ехэ илалтануудай зам нээһэн, алдарта хэрэгүүдтэ уряалһан Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд Эхэ ороноймнай хото городуудаар, хүбэн саһаар хушаатай байһан хүдөө нютагуудаар сахилгаан түргэнөөр тараа бэлэй. Марксизм-ленинизмын хамагые илан мандаһан сэсэн мэргэн һургаалай барагдашагүй ехэ баялигһаа үндэһэлэн гараһан XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд манай ороной арад түмэнөө бүримүһэн һайшаагдаад, тэдэниие ажалай шэнэ баатаршалгануудта зоригжуулаа һэн.

Бодон гахай бартахи хоёрой зоргондоо жороолжо байһан бадха ширинги, хара тужа тайга соогуур абарга хүсэтэ мантан томо машина, тракторнуудай хүнхинөөн хүүеэн дуулдажа, асари ехэ ГЭС-үүд баригдажа эхилээ. Холые ойро болгодог, хаалта дабаа мэдэдэггүй, хурдан жэгүүритэй «ТУ-104» агаарай онгосонууд дэлгэр ехэ ороноймнай сэнхир сэгээн огторгойгоор дэлин дэлин ниидэдэг болоо. Шэнэ заводууд, ГЭС-үүд, ТЭЦ-үүд, уурхайнууд олоор баригдапа, түмэр замууд, заһамал лардам харгынууд шэнээр табигдана. Эрдэм ухаанай, техникын түрүү дүршэлэй шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ түргэнөөр нэбтэрүүлэн хэрэглэжэ, промышленнэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаха 1956 оной түсэб бүхы дээрээ үлүүлэн дүүргэгдэжэ, урда жэлэйхитэй сасуулхада промышленнэ продукци 11 процент ехээр абтаа. Советскэ Союз дотор 1956 оной туршада 40 миллион тонно булад хайлуулагдаа, 84 миллион тонно нефть, 192 миллиард киловатт-час электроэнерги абтаа. Тиигэжэ коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха замдаа горьтой алхам хээбди.

Орёо оньһон, хүсэтэ техникээр зэбсэгжэнхэй манай ороной колхозууд болон совхозууд богонихон үе соо 35,5 миллион гектар шэнэ газар ашаглажа, манай гүрэнэй түүхэдэ дуулдаагүй ехэ орооһо таряанай ургаса энэ жэлдэ хуряагдажа абтаа. Һү, мяха, хартаабха, овощь, хлопок, ноохон ехээр абтажа, арад зоной эрилтэ хэрэглэмжэ улам һайнаар, бүрин хүсэдөөр хангагдадаг боложо байна.

Манай социалистическэ Бурят-Монголойшье ажалшад үнгэрһэн 1956 ондо партиин XX съездын шиидхэбэриие амжалтатайгаар бэелүүлэн, шулуу нүүрһэ, вольфрам, барилгын модо, сонхын шэл, сэмбэ, һү, нооһо, орооһо таряа, хартаабха, овощь гүрэндөө урда жэлэйхиһээ һураггүй ехээр үгөө.

Хүндэ индустряа, хүдөө ажахыгаа тон түргэнөөр хүгжөөлгэдэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа ашаар лэ арад зоноймнай ажана байдал улам һайжаржа байна. Пенси, салин хүлһэнэй ехэ болоходо, дээдэ ба дунда һургуулида һураһанайнгаа түлөө мүнгэ түлэлгын болюулагдахада, хүдэлмэриингөө үдэрэй богони, нарайлха эхэнэрнүүдэй амаралтын ута болоходо арад зондоо анхарал табидаг парти, советскэ засагтаа улам ехэ баяр хүргэн, баясан байнабди.

Хүн бүхэнэй эршэтэй шангаар ажаллаха бүринь гүрэн түрымнай хүсэ шадал ба баялигынь нэмэн, арьбажажа, өөһэдымнай ажабайдал улам һайжарна ха юм. Бидэ бүгэдын үдэр бүхэнэй габшагай ажал, түсэбһөө гадуур абтаһан пүүд нүүрһэн, пүүд тарьян, һүн, мяхан болон ноохон бүхэн Эхэ ороноймнай өөрыгөө хамгаалха хүсые шангадхахаһаа, маанадай ажабайдалые ханганги, баян дэлгэр болгохоһоо гадна, бүхы социалистическэ дэлхэйн хүсэ шадалые бэхижүүлэлсэнэл.

Пролетарска интернационализмын үзэл сурталаар эбдэршэгүй батаар шэрээгдэнхэй дэлхэйн социалистическэ оронуудай хүсэн үнгэрэгшэ 1956 ондо бүри ехэ болоо.

Эльба мүрэнһөө Шара далай хүрэтэр Европа, Азиин үргэн ехэ үбсүүн дээрэ нэмжыһэн социалистическэ оронуудай ажахы, соёл культура һалбаран хүгжөө.

Манай зүүн зүгэй агууехэ хүршэ хитад арад Коммунистическэ партиингаа сэсэн хүтэлбэреэр ябажа, оронойнгоо экономикые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгаха талаар шиидхэхы илалта туйлаа. Хүсэ ехэтэ хүндэ индустриин үндэһэ һуури табижа, шэрэм булад шудхадаг мантан томо мартеновскэ, доменно пеэшэнгүүдые, булад, түмэр мүлидэг, отолдог станок машинануудые гаргадаг заводуудые Хитадай хүдэлмэришэдэй габшагай түргэнөөр бодхоожо байхыень Аньшань, Шеньян, Бээжин хотонуудаар ябахадаа хаража, үнэн зүрхэнһөө баясаа бэлэйбди. Уужам ехэ Хитад ороной хизаар бүхэндэнь томо заводууд, уурхайнууд электростанцинууд, уһанай ехэ хаалтанууд бодожо байнхай. Агууехэ революцяар сүлөөлэгдэһэн 600 миллион хитад арадай хэһэн бүтээһэн хэрэгүүдтэй, урдаа табиһан зорилгонуудтай Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съезд манние танилсуулаа. Совет, Хитад ба социализмын бусад оронуудай арадуудай илалта болон амжалтанууд зүн дагаан ерээгүй. Эдэ амжалтанууд болон илалтанууд хатуу шэрүүн тэмсэл соогуур туйлагдаа. Социализмын оронуудай хүсэ шадал, нэрэ хүндэ һара жэлээр бэшэ, үдэр хоногоор нэмэжэ, улам ехээр бадаржа байнал. Бүмбэрсэг дэлхэйн эгээн дүлии балай булангуудта коммунизмын үзэл суртал маша ехэ хүсэтэйгөөр нэбтэрэн орожо, олон зуу миллион дарлагдаһан, мүлжэгдэһэн арадууд империализмын үмхирһэн колониальна системэдэ эсэргүү тэмсэлдэ бодожо байна. Эдэ бүгэдэһөө айжа, абиртахадаа бодол сэнэгээ алдаһан ээрхэг түримхэйшүүл буу зэбсэгэй хүсөөр, бугуули мэхын аргаар олон түмэндэ шоо үзэгдэһэн, шобто харагдаһан капитализмые, колониализмые дахин һэргээхые оролдон, али бүхы арга хабаа гаргана. США-гэй хархис хүсэнүүдээр тэжээгдэжэ, тухирагдажа байһан хара хүсэнүүд улайда шунаһан шонодол нэтэрүүгээр аашалжа, ажалшадай засагые һулаpуулха, унагааха гэжэ оролдоно. Зүгөөр Египедтэ эсэргүүгээр булимтаралгын дай үүдхэжэ, шалзаран унажа байгаа колониальна дарлалтые һэргээхэ гэжэ һэдэһэн англо-французско-израильска ээрхэг түримхэйшүүлэй политика 1956 ондо бүри ехээр панхаруудтаа. Энэ хадаа «хүсэ хэрэглэхэ» политикын үшөө нэгэ тон ехэ бурууталгань болоо. Эрхэ сүлөөдэ дуратай, эрэлхэг зоригто египет арад гайхамшагта амжалта туйлаа. Бандунгска конференци дээрэ баталан абтаһан ёһо гуримуудаа бэелүүлэн Ази, Африкын оронууд Египедые бүримүһэн дэмжээд, колониализмда эсэргүү эрид шууд тэмсэхээр бэлэн байһанаа харуулаа. Венгриин хүдэлмэришэд ба таряашадай засагые унагаагаад, капитализм тогтоохо зорилготой контрреволюционно ябуулгануудые буруушаажа, дэлхэй дээрэ дэлгэрһэн олон түмэнэй тэмсэл, тэдэнэй толотомо илалта хадаа социализмын, демократиин, эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй нэгэдэмэл хүсэнэй ямар ехэ һүр жабхалантай, диилдэшэгүй болоһониие дахяад харуулаа. Һүүлэй событинуудһаа һургаал абажа, арад зон бүри һэрэмжэтэй, һэргэлэн боложо, туйлай ехэ гарза хохидол үзэжэ, шуһа хүлһөө адхажа олоһон эрхэ сүлөөгөө, зол жаргалаа бүри хёрхоор сахин хамгаалхал.

Шэнэ 1957 оной, түрүүшын нарата тунгалаг үдэр мандаба. Зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэл соо советскэ хүнүүдэй хэхэ, бүтээхэ ажал хэрэгүүд угаа ехэ.

Партиин XX съездын, КПСС-эй Центральна Комитедэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүд соо энэ жэлдэ бариха, байгуулха, хэхэ бүтээхэ юумэмнай тодорхойлон заагданхай. Капиталистическэ оронуудтай амгалан ёһоор хэжэ байһан экономическа мүрысөөндөө илан гарахын тулада үргэн ехэ Сибириин, уужам сэлдеэн Казахстанай, аяар холын Алас Дурна хизаарай барагдашагүй ехэ байгаалиин баялигуудые ашаглахаяа хамсыгаа шаман орыт гэжэ түрэл партимнай шэнэ жэлээр уряална. Бугзуу түргэн урасхаалтай Ангара, Енисей болон бусад олон гол мүрэнүүдые амалан хазаарлажа, абарга ехэ хүсыень арадай жаргалда зорюулагты гэжэ Коммунистическэ партимнай, Эхэ оромнай уряалнал. Үдэр бүхэндэ хэжэ, бүтээжэ байһан ажалнай коммунизм байгуулха агууехэ хэрэгтэ туһа, эб найрамдал хамгаалагшадай ехэ хэрэм байгуулдаг агууехэ хүсэндэ нэмэри болоно ха юм. Тиимэһээ Магнитогорскын булад хайлуулагшашье, Борьёогой хонишоншье бай, Кузбассай шахтершье, Алтай Кударын һаалишаншье бай хамаагүй, шиний ажал хүндэтэйл.

Энхэ тайбан байдалай бэхижэлгэ, Эхэ оронойнгоо хүгжэлтэ хоёрые юунһээшье үлүүгээр һанажа, эб найрамдалай арюун һайхан хэрэгые хамгаалагшадай манлайда ябаһан советскэ хүнүүд эрхэ сүлөөгөө абажа, хуби заяанайнгаа, зол жаргалайнгаа эзэн болоһоор дүшэдэхи жэлдээ алхалан оробо. Тиимэһээ шэнэ 1957 он Агууехэ Октябрьска революциин дүшэн жэлэй ойе ажалай ехэ бэлэгүүдээр угтаха гэһэн бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөөнэй долгиие түрүүшынгээ үдэрһөө эбхэрүүлжэ эхилхэнь. Энхэ амгалан байдалай түлөө хэжэ байһан агууехэ тэмсэлэйнгээ алдарта замаар ябажа, шэнэ жэлдэ толотомо һайхан илалтануудые туйлажа, агууехэ Хитад ба бусад бүхы социалистическэ болон демократическа оронуудтай хани барисаагаа, харилсан ажаллалгаяа улам бэхижүүлхэмнай дамжаггүй. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ саг үе, социализмын илалтын саг үе нээгдэһээр, дэлхэй дээрэхи анха түрүүшын хүдэлмэришэд ба таряашадай социалистическэ гүрэнэй тогтоһоор дүшэдэхи жэлые тэмдэглэхэ зуураа, энэ жэлдэ булад, шэрэм бүри ехээр хайлуулжа, нүүрһэ, нефть, электроэнерги, орооһо таряа, һү, мяха, нооһо ба бусадые бүри ехээр абажа, советскэ хүнүүд коммунизмын хяра үндэр тээшэ дабшалгадаа шэнэ ехэ алхаса хэхэл.

С. БАДМАЕВ.

100 наһатын юрөөл

Би зуун жэлэй урда тээ түрөө бэлэйб. Наһан соогоо хараһан үзэһэн юумэмни ехэ олон даа.

Урдань манай буряг он палааха, пеэшэншьегүй утаа уняар болошоһон һэеы гэртэ үбэл зунгүй ажаһуудаг бэлэй. Теэд, мүнөө үе урданай саг хоёрые жэшээд үзэхэдэ, тад ондоо байна.

Мүнөө советскэ арад зон газар дайдынгаа эзэн болоод, дүүрэн эрхэеэ эдлэн, хүхюун сэнгэлигээр ажаһууна. Эрдэм һургуулигүй хүн гэжэ мүнөө байхагүй. Хэхэ ажалаа орёо оньһото машинаар бүтээдэг, һара жэл соо ябаха газарта үдэр, хоног соо ябажа хүрэдэг болоо ха юм. Еишье урдань зэргэлжэ байһан газартаа ошожо үзөөгүй, «буруугай бэлшээриһээ гараагүй» байгааб. Мүнөө аша урынгөө эрдэм бэлиг олоһоной, ажана байдалайнгаа һайжарһанай ашаар аяар Улан-Удэ, Кяхта гэхэ мэтэ городуудаар, республикынгаа олон аймагуудаар ябажа үзөөб. Эхэ оронойнгоо столица Москва хото ошожо үзэһэйб гэжэ үшөөл һанаатай байдагби.

Энэ шэнэ жэлээр дашарамдуулан советскэ бүхы арад зондоо, мүн аша үрэ, аха дүүнэртээ, намдал адли үндэр наһатай боложо, арюун һайхан алтан дэлхэй дээрээ амгалан мэндэ ажаһуухыень, амжалта илалтаяа бүри арбидхахыень хүсэнэб.

Бутыд Аюшеева,
Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

ТҮРҮҮШҮҮЛНАЙ ХӨӨРЭНЭ

18 партсъезд.и нэрэмжэтэ колхоздо үбэлэй эртын хурьгад абтажа захалаа. Хонидойнгоо үбэлжэлгые, түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэнь Сэлэнгын МТС-эй механизаторнууд ехэ туһа хүргэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) тракторист П. Шаманинай агрегадайхид хурьга абажа захалһан В. Шабановай даадаг отарада үбһэ абаашахаяа ашажа байна. Хонишон Василий Рожков нарай хурьгадые кошарадаа абаашажа ябана.

А. Бадаевай фото.

Хоца НАМСАРАЕВ.

АГЫН БАЯР

Толон гэрэл уһаараа
Тунгалаг Ага мэлмэрнэл,
Торгон намаа сэсэгээрээ
Туяа татан бадарнал.

Гоё борохон гургалдай
Гурган жэргэн жииганал,
Губи ногоон дайдыень
Магтан хэлэн дууланал.

Хонгор номгон хоймортонь
Колхоз хотон жэрынэл,
Хуби заяан хоёртонь
Хододоо жаргал асарнал.

Хүнэй хүбүүн хүшэтэй юмэл,
Хүлэг морин хурдан юмэл,
Социалис байдал суутай бшуу,
Соёл эрдэм ашатай бшуу.

Эжын эрхэ басагадууд
Илалта сооһоо элирнэл,
Абын айдар хүбүүдүүд
Амжалта сооһоо тодорнол.

Шэлдэн хатуу гараараа
Шэнэ байдал зохёогоол,
Абтай үнэн ажалаараа
Арад зоноо жаргуулаал.

Хурса галтай нюдөөрөө
Холые шэртэн хараа бшуу.
Хурдан түргэн эршээрээ
Коммунизм тээшэ зорёо бшуу.

Томо сагаан хонидһоо
Торгон нооһо ургуулаал,
Һүрэг һайхан үнеэдһээ
Һүн булаг дэбэрүүлээл

Үүлтэр һайта малаараа
Үльгэр жэшээ үзүүлээл,
Үрэжэл ехэтэ үреэрээ
Үндэр таряа ургуулаал.

Баярлаабди, жаргаабди
бултаараа,
Илаабди, амжаабди
хамтаараа,
Манай хүсэн үнэн юмэл,
Манай ажал нангин юмэл.

Барилганууд бүри олоор хэгдэхэ

Манай колхозой адуу мал жэлһээ жэлдэ олошорно. Мүнөө дээрээ 2400 толгой эбэртэ бодо малтай, 26 мянган хонитойбди.

Адуу малайнгаа ашаг шэмые улам дээшэлүүлхын, тоо толгойень үшөө олошоруулхын тула, дулаан байраар гүйсэд хангаха тон шухала. Тиимэһээ, энээниие хараадаа абажа, колхозой правлени, парторганизаци ойрын нэгэ — хоёр жэлнүүдтэ малай байрануудые барижа дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табяа һэн.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой барилгашад ашагүй ехэ амжалта туйлаа. Бэрхэ Дабан гэжэ газарта 100 үхэрэй байха нэгэ байра, Шулуута гэжэ нютагта 200 үнеэдэй байха нэгэ байра шулуугаар барижа дүүргээ. Мүн энээнһээ гадна 3 мянган хонидой байха типовой 4 байра, үүлтэртэ үнеэдэй зуһалан, 2 бани, хэдэн гэр байранууд баригдаһан байна.

Колхозой барилгашад оролдосотой һайнаар ажаллаа. Илангаяа залуу дархан Гонгор Доржиевай звено (гэшүүдынь Н. Цыбекдоржиев, Б. Цыренов) шалгарна. Эдэнэр Галтайн Хотогор гэжэ газарта 750 хонидой байха нэгэ байра ашаглалгада үгэбэ. Тус звеногойхид эршэтэ ажалайнгаа түлөө шагнагдаһан байна.

Шэнэ жэлдэ бүришье харюусалгатай, ехэ зорилгонууд барилгашадай урда табигданхай. Жэшээлхэдэ, хонидой типовой—2, үхэрэй—2, тугалай нэгэ байранууд, цемент хушалтатай таряанай ток, магазин, малай зуһалан гэхэ мэтэ баригдаха болоно.

Мүнөө үедэ зарим барилганууд заһабарилагдажа, барилгын модо, шулуун ба бусад материалнууд бэлэдхэгдэжэ байна. Партиин ЦК-гэй декабрьска Пленумэй һүүлээр барилгашадай хоорондо социалистическэ мүрысөөн улам ехэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ, барилгашад дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

Манай колхозой барилгашад барилга түргэнөөр, һайн шанартайгаар хэжэ, шэнэ жэлэй түсэб болзортонь дүүргэжэ шадаха гэжэ ажахын үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд харуулаа.

Б. БУДАЕВ,
Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

Үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һаахаб

Би түрэл колхоздоо хоёрдохи жэлээ һаалишанаар хүдэлмэрилжэ байнаб. Ажахын үнгэрһэн жэлдэ намда түрүүшынхеэ туталлаһан 14 үнеэд даалгагдажа үгтэһэн байгаа. Нёдондо манай колхоздо манай тэжээл бага байжа, һаагдадаг үнеэдтэ үдэртөө арайхан гэжэ 2 килограмм үбһэн, 2 килограмм солоомо үгтэдэг һэн.

Тиибэ яабашье, өөрынгөө ажалда түрүүшүүлэй дүй дүршэл хэрэглэжэ, үнеэн бүриһөө 1020 литр һү би һааһан байгааб.

Ажахын шэнэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга абанхайб. Энэ уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо намда хүсэд бии. Ниитымнай мал тэжээлээр хүсэд хангагданхай. Гансахан лэ малаа һайнаар харууһалжа, зүбөөр эдеэлүүлжэ байха хэрэгтэй.

Бидэнэр үглөө үдэшэниинь малдаа үбһэ, ногоон солоомо үгэжэ, үдэрынь бүлеэн уһаар уһалаад, силос, концентрированнэ тэжээл үгэнэбди.

Ажахын шэнэ жэлэй үнгэрһэн хоёр һара 25 хоногой дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, һү һаалгамнай нёдондохи жэлэй энэ үеынхиһөө 3 дахин дээшэлээ. Тиимэһээ 1957 он манай колхоздо малажалые хүгжөөхэ талаар шэнэ илалта асархань лабтай. Энэ хэрэгтэ би өөрынгөө хубитые оруулжа, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэб.

М. Решетова,
Прибайкальска аймагай «Путь к коммунизму» колхозой һаалишан.

Шэнэ жэлэй урда тээ...

Декабрь һарын һүүлшын үдэрнүүдэй нэгэн. Урда хажуудаа силоснэ хоёр набтар башнитай ута сагаан типовой байрын хоёр дабхар үүдэ татажа ороходомнай, дээгүүрнай нэгэ юумэн няжаганахадал гээд, обёорон гэһээ—манай урдаһаа дүүжэн харгыгаар вагонеткэ һолжорон дүтэлжэ ябаба. «Харгыһаа холо бологты, дайруулжархибат!» гэжэ вагонеткэ түлхижэ ябаһан залуухан басаган сад-няд байса дуугараад, хажуугаарнай наяргай буугаад үнгэршэбэ.

Ута гонзогор байрын хоёр хажуу талаар томо томо, үбдэгтөө хүрэмэ дэлэнтэй үнеэд жэрысэ уяатай эдеэлжэ байна. Гартаа хүнэгшье, хүрзэшье, хирмууршье бариһан басагад бэреэдүүд, наһажаал болоһон хүгшэдшье булта доро дороо ажалтай—зариманиинь үнеэ һаажа, үнеэ хирман сэбэрлэжэ, нүгөөдэ зариманиинь байраяа арилгажа, сүлөө тухагүй ажаллажа байхань харагдана. Зосоонь кукурузын сэл ногоохон силос хэжэрхиһэн вагонеткэ түлхеэд ябааша үшөө нэгэ басагантай уулзажа, мэндэшэлэлсээд, Цыбикжап Жамбаловагай хаана хүдэлдэгыень заажа үгыт гэжэ хандабабди.

— Аа, Жамбалова хэрэгтэй гү? Мүнөө үнеэгээ һаажа байна ха, ошоё даа,—гээд, басаган дахуулба.

Ута байрын тэг дунда хүрэжэ ябатараа «тээ тэрэ үнеэнэйнгээ хажууда байна» гэжэ тэрэ басаган Жамбаловае заажа үгэнэ.

Эндэ эрхим ажалаараа республика дотороо нилээд сууда гараһан, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэлэй фермын һаалишан Цыбикжап Гармаевна Жамбалова ажалладаг юм. Шэнэ жэлэй һайндэрые ямар амжалтануудтайгаар угтажа, гарахаяа байгаа жэлдэ урдаа ямар зорилгонуудые табижа байһан тухайнь мэдэхэеэ, суута һаалишаниие шэнэ жэлээр амаршалхаяа ерэһэн байнабди.

— Сайн байна, Цыбикжап Гармаевна, гарахаяа байгаа шэнэ жэлээр!—гэжэ амаршалхадамнай һаалишан: — Сайн даа, сайн. Таниие баһа дүтэлжэ байгаа һайндэрөөр амаршалнаб, — гэжэ баяртайгаар харюусана.

Шэнэ һониннууд тухайгаа хөөрэлдэжэ байгаад, Цыбикжап Гармаевна үнеэгээ һаажа захалба.

— Шэнэ жэлэйнгээ һайндэрые ямар амжалтатайгаар угтажа, һү һааляа хэр дээшэлүүлжэ байнабта?

— Һайндэрые угтажал байнабди. Һүншье һаагдапал даа,—гэжэ һаалишан дарууханаар харюусана.—Һү ехээр һаадаг залуушуулшье манайда олон.

— Ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо үнеэн бүридэ хэды зуун литр һү һаабат?

— Долоон зуудаа дүтэлөө ёһотой. Туталлаха зарим үнеэдни шэргэжэ, үшөөшье һанаһанда хүрэнэгүй. Харин шэнэ жэлһээ хойшо һү абалгаяа горьтойхоноор нэмээжэ, һарадаа үнеэн бүриһөө 300 литрһээ бага бэшэ һү һааха зорилготойб. Тиигэжэ үбэлжэлгын үлөөшэ гурбан һара соо үнеэн бүридэ мянгаад литр һүн һаагдаха бэзэ гэжэ һанагдана.

— Мүнөө үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ арбаад гаран литр һүн һаагдана. Энээхэн «Мелоди» үнеэнһээ үдэртөө 20 гаран литр һүн гарадаг.

Хүнэгөөр халима һү һаажа дүүргээд, һаалишан «Мелодидоо» кукурузын хангалма үнэртэй силос кормушка соонь хэжэ үгэбэ.

Хайшан гэжэ һү ехээр һаадаг тухайгаа тобшо тэдыгээр, гол гол зүйлнүүд тухайнь хөөрэжэ үгэхыень гуйбабди.

— Үнеэдые шадажа эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Би үнеэнэй хэды шэнээн һү үгэдэгыень, томо багыень, али үедэ туталлаһыень, ямар тэжээлдэ үлэмжэ дуратайень хуу харалсажа эдеэлүүлдэгби. Жэшээлхэдэ, энэ «Мелоди» гэжэ үнеэндэ үбэлдөө бүдүүн тэжээлһээ гадна сүүдхэдэ 30—40 килограмм силос, 4 килограмм талха таряанай зүйл эдюулжэ байдаг һаа, арбаад литр үгэдэг үнеэндээ хорёод килограмм силос, хоёр килограмм талха таряанай зүйл эдюулдэг байнаб. Үнеэдые саг сагтань эдеэлүүлжэ, гуримшаһан болзортонь һаажа, уһалжа байха хэрэгтэй.

Зунай сагта үнеэдтээ бэлшээриин ногоонһоо гадна, нэмэлтэ болгон талха таряанай зүйл, ногоон тэжээл эдюулдэгбди. Зундаа үнеэднай түхэрсэн сүүдхэ соо бэлшэдэг.

Ажахын энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө хэды литр һү һааха зорилготой байһан тухайнь дахин дабтажа асуубабди.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ 3000 литр һү һаагаа һэм. Мүнөө жэлдэ 4000 литрһээ бага бэшые һааха зорилготойб, партиин XX съездын хүндэлэлдэ тиимэ уялга абаа һэм,—гэжэ Цыбикжап Гармаевна харюусаба.

Удаань һаалишан урзанда жэлдэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо ерэһэн тухайгаа, КПСС-эй Центральна Комитедэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдые һая ехэ һонирхожо уншаһан тухайгаа хөөрэбэ.

— Арад зонойнгоо ажабайдалые һайжаруулхын тулада манай партиин хэды ехээр оролдожо байдагынь Пленумэй шиидхэбэринүүд дээрэһээ үшөө дахин харагдана,—гэжэ нүхэр Жамбалова хэлэнэ.

Иигэжэ суута һаалишаниие шэнэ жэлэй урда тээ золгон, һайндэрые эрхим амжалтаар угтажа, зориг түгэлдэрөөр хүдэлжэ байһан тухайнь мэдэбэбди.

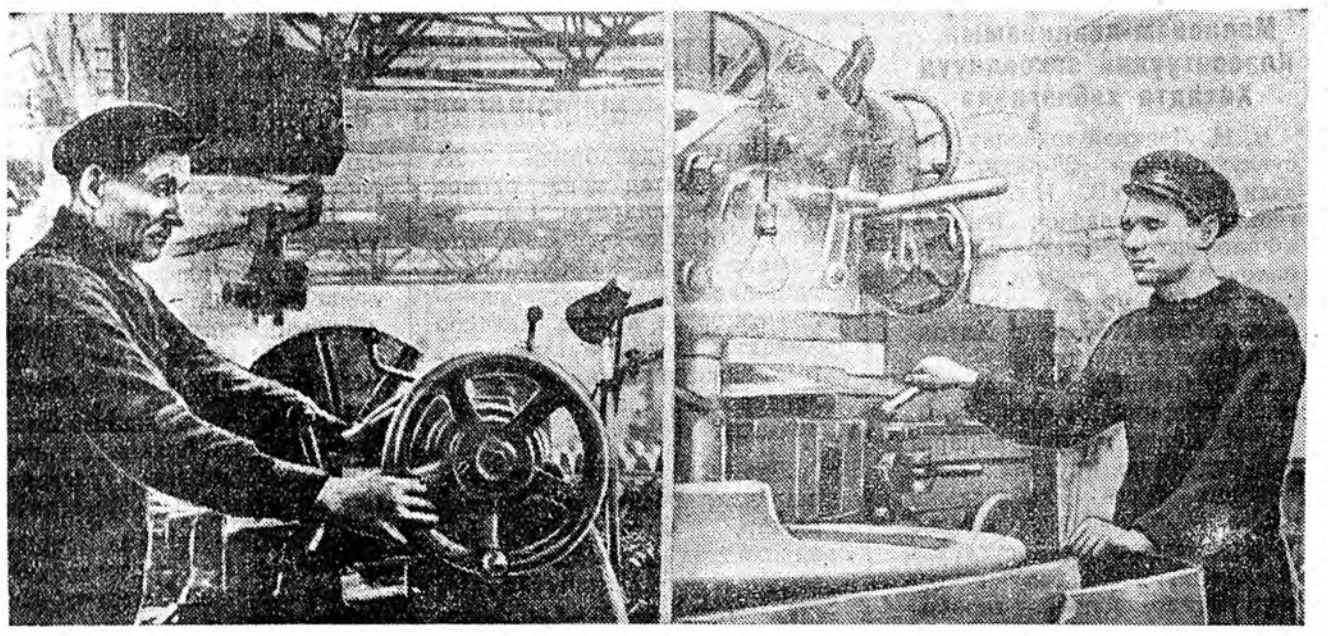
Д. Цыренжапов.

Загастай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Цыбикжап Жамбалова дүүжэн харгыгаар кукурузын силос зөөжэ ябана.

ТҮРҮҮШҮҮЛНАЙ ХӨӨРЭНЭ

Улан-Удын ПВЗ-гэй вагонно комбинат 1956 онойнгоо үйлэдбэриин даалгабарине болзорһоонь урид дүүргэжэ, шэнэ жэлые угтаба. Комбинадай вагонно-колёсно цехын токарьнууд нүхэд Ефим Михайлович Семенов, Евгений Ефимович Пьянов гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Нүхэд Семенов Пьянов хоёр халаан бүриингөө нормые 230—280 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Семенов (зүүн гарһаа) Пьянов гэгшэд хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Пенсионерэй баяр

Академик В. А. Обручевой нэрэмжэтэ Кяхтын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейн хүдэлмэрилэгшэд хизаар ороноо шэнжэлэгшэ — фольклорист И. Я. Кондаковой ажалайнь 50 жэлэй ойе тэмдэглэбэ.

Иоким Яковлевич Кондаков олон жэлэй туршада хизаар ороноо шэнжэлхэ зуураа, археологическа, фольклорно баялиг зүйлнүүдые суглуулһан байха юм. «Баатар хүшэтэй ба ухмайштай хүн» тухай нютагай ульгэршэдһөө бэшэжэ абаһан тэрэнэй ном географическа общеcтвын Кяхтын таһагай дэбтэртэ толилогдоһон байна. Иоким Яковлевич 1913 ондо нютагай географическа общеcтвые дамжуулан, өөрынгөө суглуулһан ород арадай 50 шахуу дуунуудые, олохон онтохонууд, хошоо үгэнүүдые Наукануудай академиин фольклорно секцидэ эльгээһэн байха юм.

Гражданска дайнай үедэ И. Я. Кондаков партизанска отрядта ябажа, Усть-Кяхтые сагаан гвардеецүүдһээ сүлөөлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

Мүнөө нүхэр Кондаков үндэр наһа наһалжа, пенсидэ гаранхай.

— Шэнэ тогтоолой ёһоор намда тогтоогдоһон пенси минии ажабайдалай гаргашада ядалгүй хүрэнэ. Советскэ хүн бүхэнэй ажана байдалые улам һайжаруулхын тула саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байһандань парти, правительстводаа гүнзэгы баясхалан хүргэноб, — гэжэ тэрэ хэлэнэ. Мүнөө нүхэр Кондаков хэды үндэр наһатай болобошье, шэнжэлхы хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Р. Тугутов.

Түрүү һууряа алдахагүйбди

1956 он зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэл байба. Энэ үе соо манай комбинадай хүдэлмэришэд шэнэ табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа гараба. Тэрэ тоодо манай бригадынхид продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ даалгабарине үлүүлэн дүүргэхэ уялга абаһан байгаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ бригадынгаа гэшүүдэй шадабари мэргэжэлые дээшэлүүлгэдэ онсо анхарал хандуулдаг болоо һэмди. Тэрэнэй ашаар ФЗО-гой һургуули һаяхан дүүргэһэн залуушуул Соня Изаксон, Галина Винокурова болон бусад колбаса хэхэдээ бусадһаа гээгдэхээ болиһон юм. Мүнөө тэдэнэр халаанайнгаа нормые 180 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

Һаяхан болоһон КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсээд байхадаа, манай комсомольско-залуушуулай бригадынхид шэнэ табанжэлэй хоёрдохи жэлдэ ажалай бүри ехэ амжалта туйлаха зорилготойгоор хүдэлмэрилхэ гэжэ шиидээбди.

А. Шайдурова,
Улан-Удын мяха-консервын комбинадай бригадир.

Арбадахиие дүүргээд ажаллахам

Би Улан-Удын 1-дэхи дунда һургуулида һуранаб. Эндэхи техническэ элдэб кружогуудта, мүн һуралсалай мастерскойн хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, үйлэдбэриин үндэһэ һууритай танилсаһан байнаб. Гадна, городой промышленна предприятинуудта бүхы классаараа экскурсяар ошожо, ажалтайнь танилсадагбди.

Һуралсалай жэл дүүрэжэ, болбосоролой аттестадтай болоод, ажабайдалай замда ороходо сагнай ойртожо ерэбэ.

Тиимэһээ би арбадахиие дүүргэмсээрээ Улан-Удын заводуудай нэгэндэ ошожо, хүдэлхэ гэжэ шиидэнхэйб. Үнинэй слесарь болохо хүсэлэнтэйб.

Гэбэшье, минии һуралсал иигээд лэ дүүрэшэхэ бэшэ, харин заводто хүдэлжэ, ажалай дүршэлтэй боложо байхадаа заочноор дээдэ һургуулида һураха байнаб.

Владимир Моторов,
10-дахи классай һурагша.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ШҮЛЭГҮҮД

МАНАЙ ЖЭЛ

Угтажа байгааша шэнэ жэлдээ
Ургуулха бүхы тарягаа,
Ганса газарта суглуулаад
Газарһаа дээшэнь обоолоо һаа —

Саян, Казбек ууланууднай

Болдогхон боложо набтардахал.
Арад зонойнгоо шэнэ жэлдэ
Абаха бүхы тоһо, зөөхэй,
Үльгэрэй тиимэ тогоон соо
Үерлүүлэн халяагаа һаа —
Байгал, Балхаш нуурнууднай
Сөөрэмхэн боложо гүйхэдэхэл.

ҮБЭЛЭЙ БОДОЛ

Хорёод наһаяа гүйсөөдүй
Хонгор залуухан хасууриие
Алтан һыхэ, татуураар,
Али зэргэ гоёонобто?
Хадам харида гаража
Холын нютаг мордохо,
Эрхэ хөөрэхэн басагаяа
Ингэжэ гоёодог байгаа бэзэ...

АЙЛШАН

Январь һарын нэгэн
Яаһан золтой үдэр бэ!
Хүршэ айлдам мүнөөдэр
Хүбүүн үри түрэбэл даа...
Түүхэтэ улаан календариин
Түрүүшын хуудаһанай һэхэгдэхэдэ,
«Эгээл хоногоо хүсэбэш» гээд
Эхэнь хүбүүгээ таалабал даа.

ЗОЛ ЖАРГАЛ

Аба эжынгээ шэмэһэн
Арбагар жаахан ёлкые,
Гоёхоноор хубсалһан Цыпилмагай
Гороолон тойрожо ябахадань —
Тэндэ холын, Кремлиин,
Тэнгэридэ хүрэмэ үндэр,
Зуу мянган ододоороо
Замба түбиие гэрэлтүүлһэн,
Коммунизмын жаргалтай ёлко
Хурсаар яларан харагдаха.

Шэнэ жэлэй шаржнууд

Хоца Намсараевта

Буурашагүй арьбан бэлигтэй
Бурят литературын аба
Булад гуурһаяа зэһэнхэй
Шэнэ жэлээ угтаба.
Залиршагүй шанга сохидолтой
Залуу зүрхөөр бэшэгдэһэн
Уран хурса номуудаа
Уншагшадтаа бэлэглэхэл.

Б. Гармаевада

Тэнгэриин үдэр бүхэндэ
Тэбэреэр бэшэг абанал хаг,
Зүг бүхэнһөө тандамнай
Зүбшөөл эрижэ бэшэнэл ха.

Оролдолго, ажалаараа туйлаһан
Оншо, шадабари, дүйгөө
Залуу хонишон нүхэдтөө
Захин залгыт нюунгүйгөөр.

С. И. Федотовто

Мантап һаруул гэрые
Мандаа табиһан таниие
Худын түрүү гэжэ
Хурим дээрээ урихабди.
Замаймнай эхин гэжэ
Залуу зүрхөөр угтахабди.

Кремлиин часай хоёр стрелкэ
Хэлсээтэ сагтаа уулзаба.
Шэнэ жэлнай ерэбэ гэһэн
Жэнгиргэн абяан дуулдаба.

Захиржа байһан хуули засагаа
Залуу хүбүүндээ даалгаад,
Үбгэн жэлнай гараал газаашаа,
Үүдээ хойноо хаагаад.

Баатар шэнэ жэл энеэбхилэн,
Баруун гараа үргөөд,
Арад зоноо амаршалан
Ажалай баяр хүргөө.

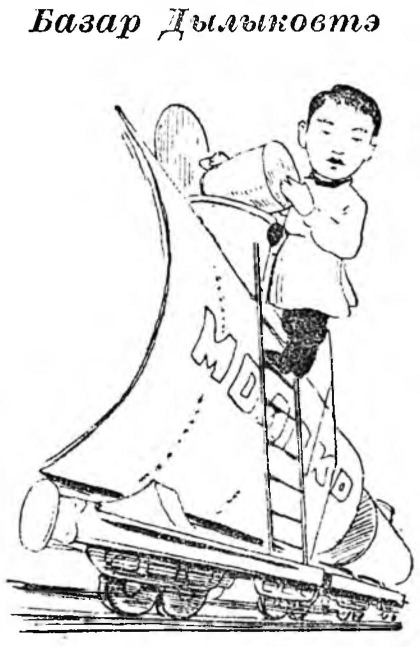
Иннокентий Жарниковта

Колхозойм үргэн таряалан
Хоолсолон залаагаа надханал.
Жарников Иннокентий нарилан
Жатка-лафеткээр хирганал.

Үнгэрһэн жэлэйхиһээ дээшээ
Үрэтэй ажал хээрэй гээд,
Алдарта машинист нүхэртөө
Амжалта хүсэе шэнэ жэлээр.

Базар Дылыковтэ

Эрэ хүн үнеэ һааба гээд,
Энеэлдэдэг саг ошон ошоо.
Залуу һаалишан хүбүүн, шинии
Замайш хүндэтэй арюунии
Шэртэн, харан баясанабди,
Шэнэ жэлээр амаршалнабди.

Хирург П. Н. Федухинда

Эрдэм һургаалаа, суута хирург, та
Эхэ орондоо, зондоо үгэнэлта.

Табин долоон мандаһан ондоо
Танай хүсөөр, танай оролдолгоор
Зуугаад зүрхэн сохидог болоһой.
Мянгаад зүрхэн эжэлээ олоһой.

Владимир Сафроновто

Ази, Европын оронуудай
Абарга арсалан баатарнууд
Бурят-Монголой Володиин
Булад нюдарга мэдэхэ лэ.

Машинист Н. С. Шабаевта

Шэрэмхэн хүлэгэй түргэн соо
Шэмэрүүн һалхинтай урилдан,
Шэн зоригоо эршэдхэн,
Шэнэхэн жэлээ угтабалта.

Аянхан замай холош һаа,
Ашаатай поездоо түргэдүүлыт.
Арадтаа хэрэгтэй эд бараа
Абаашажа гартань адхуулыт.

Театральна училищиин директор Е. Д. Прозоровада

Эрхим дууша солотониие
дэгжээн гаргаат,
Эхэ орондоо суурхахадань —
хаража баясаат.

Шэнэ жэлээр таниие
амаршалхадаа,
Тэдэнэй нэрэ алдарые
дабтаналди даа.

Танцовщица Василиса Тумуровада

Хүйтэнэй сонходо һиилэдэ
Хүхэльбэ һайхан угалзые
Уран бэрхээр һажаалган,
Улад зондоо харуулнаш.

Урин хүнгэн бэеыншни,
Уян хургатай гарайшни
Хээлэн гаргадаг угалза
Хэлэһэнһээ үлүү ойлгосотой.

***

Табин долоон мандаһан оной
Тарган шаргал наранай туяа
Түрэл манай Бурятороной
Талмай дээгүүр сасаран тараа.

Улаан наранай туяа элшэтэй,—
Ургасатай баян жэл болохонь...
Арад зомнай хүсөө эршэлэн,
Ажал хүдэлмэреэ хэжэ орохонь.

Амжалта, илалта тэдэндэ хүсэе,
Арюухан бодолынь бэелэгдэһэй.
Энхэ элүүр бэе хүсэе,
Ажабайдал мандаха болтогой.

А. Окладниковай ба М. Чашинай зурагууд,
Гунгаа Чимитовэй шүлэгүүд.

Залуу инженерэй халаанда...

Шэлэй заводой дежурна инженерэй кабинет. Дүрбэдэхи халаанай дежурна инженер Лидия Маратканова машинануудай нэгэ жэгдэ хүдэлсые шагнаархаха зуураа, телефоной трубка абажа, хайшаншьеб хонходоно. Уданшьегүй технолог басаган кабинедэй үүдэ татан орожо, гартаа барижа ябаһан саарһаяа инженертэ һарбайна. Инженер тэрэ саарһыень хараһанайнгаа һүүлдэ:

— Шанагдажа байһан хайламал шэлнай хэмжүүрһээ доошоо орохоёо байна, дары хэмжээ абаха хэрэгтэй болобо,—гэжэ хэлээд, яаралтайгаар хубсалан, цехын хоёрдохи дабхарта гарана...

Дежурна инженер Лидия Маратканова тохёолдоһон дутагдалые усадхаха тушаа дары хэмжээ абаад, заводойнгоо үйлэдбэриин гол участогуудтээшэ ошоно. Энэ инженер институт дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ Улан-Удын шэлэй заводто гурбадахи хэлээ хүдэлмэрилжэ байбашье, хэзэг ажалаа муу бэшээр мэдэдэг болонхой. Лидия Алексеевна дежурлаһан лэ халаандаа заводойнгоо хүдэлмэридэ заахантшье һаад тохёолдуулхагүйе оролдодог, продукци үйлэдбэрилхэ графигаа нэгэтэшье таһалдуулдаггүй байха юм.

— Муугаар шанагдаһан шэл голодоһо ехэтэй, эбдэрдэгшье гээшэ. Технологиинь ёһоор, зүбөөр шанахын тулада ехэл мэргэжэл шадабари хэрэгтэй байдаг,—гэжэ дежурна инженер мэдүүлээд, үгөө үргэлжэлнэ.—Ажал хэрэгээ һайса мэдэдэг тиимэ мастернууд заводтомнай олошоржо байна. Тэдэнэртэй танилсахадатнай болохо.

Шэл отолдог, багсалдаг цехһээ гаража, машинно-ванна цех ошохо замдаа, дежурна инженер иигэжэ хөөрэнэ: «Мүнөө дүрбэдэхи халаанда мастер Корнеевэй бригадынхид ажаллана. Павел Никитович мастераар хорёод жэлэй турша соо хүдэлмэрилжэ, ажалдаа яһала дүршэһэн хүн. Бригадынь гэшүүдшье мастераа хүндэлдэг болонхой.

Машинно-ванна пеэшэндэ дүтэлхэ бүри сорьёмо халуун улам шангадана.

Пеэшэнһээ гараһан уурал манан цехын шобхо үндэр орой өөдэ дэгдэн тунана.

Хараха янзада дүшэ гарамгай наһанай, шара үнгэтэй пиджак үмдэһэн хүн үе үе болоод лэ халуун пеэшэнгэй дэргэдэ ошожо, шэлэй ямараар шанагдажа байһые тусхай прибороор шэртэн харана. Дүрбэдэхи халаанай мастерай уялга дүүргэдэг энэ хүн Павел Корнеев байба.

Корнеевтэй сугтаа ажалладаг нүхэдыншье өөр өөрынгөө уялгые оролдосотойгоор дүүргэнэ. Тусхай бункераар шууяа шэмээтэйгээр унаһан хайр шулуун ванна пеэшэн руу ороно. Бункерай дэргэдэ ажаллажа байһан хүн тээшэ зааха зуураа, мастер Корнеев иигэжэ хэлэнэ:

— Энэ хүн манай бригадын эгээл наһажаал, хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн гээшэ. Сергей Галсановичнай эндэ ажаллажа эхилһээр эгсэ хорин жэл болобо. Нүхэр Алексеев 1957 оной мартһаа пенсидэ гаража амархань.

Ванна пеэшэнэйхидэй ажал завод соохи эгээн харюусалгатай ажалынь юм. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй оролдосотой хүдэлмэриһөө заводой бусад цехүүдэй ажал урагшатай һайнаар ябадаг. Тиимэһээ эндэ ажаллагшад өөһэдынгөө харюусалгые һайнаар ойлгожо, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлмэрилдэг байна.

— Шанар һайнтай шэл шанахын тулада пеэшэнэй халууниие дээшэ доошонь оруулангүй, нэгэ жэгдэ байлгаха хэрэгтэй. Технологиин заабарине нарнаар сахин, манай халаанайхид заводойнгоо коллективэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлэн гараба. Мүнөө партиин ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэреэр зоригжоод, Эхэ оронойнгоо шэнэ барилгануудта сонхын шэл бүри ехээр үгэхын түлөө тэмсэхэ байнабди,—гэжэ халаанай мастер Павел Никитович хөөрэнэ.

Мастер Корнеев 1936 онһоо заводто ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болоһон хүн. Павел Никитович Улан-Удын городской Соведэй депутат болонхой. Энэ мастер депутадайнгаа уялга дүүргэхэдээ заводой ажалшадай байра байдалые һайжаруулха, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо тушаа асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Цехын хоёрдохи дабхар. Отологдоһон тэбхэр-тэбхэр шэлнүүд дүүжэн харгыгаар абаашагдажал байна. Инженер Лидия Алексеевна хайлуулагдажа байһан шэл дээрэ шэнэ шихтэ нэмүүлээд, шэл татажа байһан машинануудай хүдэлмэриие шалган хаража байба.

— Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ түсэбһөө гадуур 320 мянган квадратна метр шэл арадайнгаа ажахыда үгэбэ гээшэбди. КПСС-эй ЦК-гэй һаяын Пленум ажалай бүтээсые эрид шууд дээшэлүүлхэ талаар промышленна предприятинуудай урда ехэ зорилго табиба. Тиимэһээ бидэнэр—шэл шанагшад үнгэрһэн жэлдэ туйлаһан амжалтаяа бүри арьбадхан, тус Пленумэй шиидхэбэриие дүүргэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байнабди, — гэжэ нүхэр Маратканова мэдүүлбэ.

...Машинын эрьелдэжэ байһан валигуудай хоорондуур дээшээ татагдажа байһан үшөөл хүрөөгүй улаабтар үнгэтэй шэлэй лентэ урдажал, урдажал байна. Табанжэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбөөр гаргагдажа байһан энэ продукцяа харахадаа хүдэлмэришэдэй урма зориг улам бадарна...

И. Бальдиров.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр П. Корнеев ажаллажа байна. А. Мантаевай фото.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЭР, НҮХЭДҮҮД! А. Мантаевай фотомонтаж.

Ажалай бэлэгүүд

35 МЯНГАН МЕТР СЭМБЭ

Улан-Удын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь 9 үдэрөөр урид дүүргээ.

Сэмбэ нэхэгшэд жэлэй эсэс болотор 35 мянган метр сэмбэ нэхэжэ, зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэл- 1957 онине угтаба. Сэмбэшэд үйлэдбэридөө байһан бүхы арга боломжонуудые дүүрэнээр ашаглахын түлөө тэмсэн, үнгэрэгшэ жэл соо ажалайнгаа бүтээсые арба гаран процентээр дээшэлүүлһэн байна.

—Манай коллектив шэнэ табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө саашадаа бүри эршэмтэйгээр тэмсэхэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ халаан бүхэнэйнгөө нормые 115—125 процент дүүргэнэбди, — гэжэ түрүү сэмбэшэд нүхэд Габитова, Кузнецова болон бусад мэдүүлнэ.

М. Коваленко.

ХЭДЭН МЯНГАН ЦЕНТНЕР ЗАГАҺАН

Республикымнай загаһа барилгын колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ һайшаар хүдэлмэрилжэ, гүрэндөө олон арбаад мянган центнер загаһа тушааба. Загаһашад-колхознигуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Баргажанай аймагайхид түрүүлжэ ябана. Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз жэлэйнгээ даалгабариһаа гадуур 300 шахуу центнер загаһа тушаажа, 397710 түхэриг мүнгэ гүрэнһөө нэмэлтэ түлбэри абаба. Мүн энэ аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой загаһашад бага бэшэ амжалтаар шэнэ жэлые угтаба.

С. Шапхаев.

ОЛОН БАРИЛГАНУУД АШАГЛАЛГАДА ҮГТЭБЭ

«Бурмонголстрой» трестын барилгашад үнгэрһэн 1956 ондо барилга хэхэ жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 2 миллион түхэригэй хүдэлмэри дүүргэбэ. Үнгэрһэн жэл соо республика доторнай 8300 квадратна метр байрын талмайтай гэрнүүд, 16 мянган тоннын багтаамжатай ороо һоной складуud, республиканска больница болон бусад барилганууд ашаглалгада оруулагдаба.

Барилгашадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ нүхэр Галактионовай хүтэлбэрилдэг № 4 участогай хүдэлмэришэд түрүүлжэ ябана.

Ф. Башухаев.

6 МИЛЛИОН ТҮХЭРИГ АРЬБАЛАГДАБА

Улан-Удын Железнодорожно районой промышленна предприятинуудай коллективүүд валовой продукци үйлэдбэрилхэ 1956 оной гүрэнэй түсэбые декабриин 20-до дүүргээ. Продукциин оорынь үные химдарууалхын түлөө оролдолго гаргаһанай ашаар энэ үе соо 6 миллион түхэриг мүнгэн арьбалагдаһан байна.

Районой түрүү предприятинууд болохо Дээдэ-Берёзовкын хирпиисын завод, мотор заһабарилгын завод, Горпромкомбинат болон бусад тус бүридөө түсэбһөө гадуур хэдэн мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилоо. Мүнөө районой предприятинуудай коллективүүд КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэрине бэелүүлэн, 1957 ондо ажалай бүри ехэ амжалта түйлахаар зориглжонхой.

П. Ножкин.

60 МЯНГАН ХОНИДТОЙ БОЛО ХОНЬ

Дэрэстэйн, Эхиридэй, Үбэр Бялютын үнэр баян тала нютагуудаар «Коммунизм» колхозой нийтын баялиг - хорин хоёр мянга шахуу хонин бэлшэжэ ябадаг. Колхоз энэ баялигаа яһала һайнаар ашагладаг болоо. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой хонидой тоо 5 мянган толгойгоор олошороо. эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 1955 онойхиһоо 25 процентээр ехэ нооһон абтаһан байна.

1 миллион 400 мянган түхэригэй нооһон гүрэндэ худалдагдаһан, тушаагдаһан байха юм. Гадна 1952 онойхидо орходоо хонин бүриһөө хоёр дахин ехэ нооһон хайшалагдадаг болобо.

Колхоз 1957 ондо 8 мянга гаран хурьга абажа түлжүүлхэ юм. Тиигэжэ хонидойнь тоо 1960 ондо 60-аад мянга болохо байна.

КОЛХОЗОЙ ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

1956 оной туршада Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхоз үйлэдбэриин барилгануудые, малай байрануудые, колхознигуудай ажаһууха гэр байрануудые олоор баряа. Илангаяа олон байра шулуугаар бүтээгдэһэн байна. Жэлэй туршада 5 мянган тахяагай байра, 250 үнеэдэй багтаха байра, тус бүридөө 100 тоннын багтаамжатай силосно 2 траншей, 500 тонно тарянай склад баригдаба. Иигэжэ колхоз нэгэ жэлэй туршада 2 миллион түхэригэй шулуун барилга бодхоогоо. Гадна, эндэ 12 байшан, хушалтатай 3 ток, нэгэ полевой стан, тугалай 2 байра ашаглалгада үгтоо. Колхозой 7 мянган мал типовой дулаан байратай болобо.

ЗАЛУУ ҺААЛИШАНАЙ ШЭНЭ УЯЛГА

Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан болоһоор Жэгмэд Бадмаевна Чойбонова оройдоо гурба һара боложо байна. Ажахын шэнэ жэлэй эхинһээ хойшо залуу һаалишан даажа байһан үнеэн бүриһөө 300 литр һү һаагаа. 1957 оной октябриин нэгэн болотор үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха гэһэн уялга тэрэ абанхай.

А. МАНГАТХАНОВ

Шэнэ жэлэй юрөөл

Совет арад зоноо —
Соло алдарта олоноо,
Шэнэ ерэһэн жэлээр,
Шэнэ ехэ жаргалаар —

Ухаан зүрхэнһөө юрөөн
Уран шүлэгөөр магтанам.
Хүхы шубуундал хүхин,
Хэлэн хөөрэн байнам.

* * *

Уула хадаш олоороо
Ураан нюусаа асараг.
Уһа мүрэнш голоороо
Уран галаа сасараг.

Түмэр ута харгыгаар
Түргэн электровоз урилдаг.
Түб центр, хүдөөгэй
Түүхэтэ замые дүтэлүүлэг.

Алдарта «ТУ-104»-нүүд
Абяанһаа түргөөр ниидэг,
Алтан дэлхэйн городуудта
Айлшадые олоор хүргэг.

Байгалдал шэрэм, булад
Бусалан харьялан урадаг,
Илалтымнай эхин заха —
Индустриин одоор ошотог.

* * *

Шэмэ схэтэ газараарнай
Шэнисэ-далай алтараг.
Мүнсэгэр улаан эдээниинь
Миллиард тоннoор абтаг.

Табан хушуун малнуунай
Талые дүүрэн бүрхөөг.
Тоһо, мяхан гэзэмнай
Танда, мандаш билтараг.

Торгон утаһан нооһотой,
Тарган сагаан хониднай
Үдэр бүри эхирлэг,
Үнэр олоор бэлшэг.

Эдеэ, эшэдээшье тоһотой,
Элдэб амитанда туһатай
Мантан үндэр кукурузы
Малнай элбэгээр эдюужэ.

Эршэтэ булаг ажалаараа,
Эрдэм бэлиг хабаараа
Колхоз город хоёроймнай
Хамта ябахань болтогой.

* * *

Бүхы орондоо магтуулха
Бэрхэ хүбүүд, басагад
Айл бүхэндэ тодорог,
Алиш республикада олошорог.

Хоёр инаг зүрхэнэй
Хуби заяан мүнхэжэг,
Хамтын ехэ хэрэгэй
Хаба хүсэ нэмээлсэг.

Түмэн арадай зүрхэндэ,
Түби дайдын сээжэндэ
Хара, шара шарайтанай
Хани барисаан мандаг!

Арадай демократиин оронуудта

Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд Хитадта хэблэгдэнэ

В. И. Ленинэй зохёолнуудай суглуулбариин 28-дахи, 29-дэхи томууд, «В. И. Ленинэй хуряангы биографи», Ленинэй «Философско тетрадьнууд» болон бусад номууд хамта дээрээ 1144 мянган хэһэг тиражтайгаар 1956 ондо Хитадта хэблэн гаргагдаба.

В. И. Ленинэй зохёолнуудай суглуулбариин 24-дэхи том, «В. И. Ленин гүрэнэй аппарадай хүдэлмэри тухай» гэжэ сборник мүнөө хэблэгдэжэ байна. К. Маркс Ф. Энгельс хоёрой зохёолнуудай суглуулбариин нэгэдэхи том жэлэй һүүл багаар хэблэлһээ гараба.

Жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэбэ

Польшын промышленна предприятинууд, барилганууд болон промышленна үйлэдбэриин бүхэли һалбаринуудай 1956 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай мэдээсэлнүүд Варшавада абтана.

Силезиин, мүн Краковска воеводствын 33 шахта нүүрһэ малтан абаха түсэбөө дүүргээ. Домбровско нүүрһэнэй нэгэдэлэй шахтанууд 300 мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур орондоо үгөө.

Шэрэм болон булад хайлуулан гаргаха жэлэйнгээ түсэбые металлургическа промышленность һаяхан дүүргэбэ. Силезиин металлургическа предприятинууд олон мянган тонно булад, шэрэм түсэбһөө гадуур хайлуулан гаргаа.

(ТАСС).

Румыниин ажалшадай ажалай амжалтанууд

БУХАРЕСТ, декабриин 28. (ТАСС). Румыниин Арадай Республикын промышленностиин олон һалбаринууд жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээ. Тэрэ тоодо, металлургическа болон машина бүтээлгын, химическэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленность, барилгын материалай промышленность болон бусад оролсоно.

Хоёрдохи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ урдахи жэлэйхидэ орходоо промышленность ехээр продукци гаргадаг болоо. Жэшээнь, металлургическа болон машина бүтээлгын промышленность 1955 онтой сасуулбал 21 процентээр ехэ продукци гаргадаг болонхой

Түсэбөө урид дүүргэбэ

ПРАГА, декабриин 28. (ТАСС). Чехословакиин нүүрһэнэй промышленность шулуу нүүрһэ малтан абаха түсэбөө декабриин 27-до дүүргэбэ гэжэ Прагын радио мэдээсээ.

Электроэнерги гаргаха түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ.

Хитадта машина бүтээлгын 33 шэнэ завод ашаглалгада оруулагдаа

ПЕКИН, декабриин 28. (ТАСС). Хитад арад ороноо хүсэн түгэс индустриальна социалистическэ гүрэн болгохо замаар бата найдалтайгаар дабшана. Түрүүшын табанжэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэл соо Хитадта машина бүтээдэг 33 томо завод ашаглалгада оруулагдаа гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Эдэ предприятинуудай ашаглалгада оруулагдаһанай ашаар, автомашинануудые, пароходуудые, томо станогууд болон томо электрогенераторнуудые, орёо нарин приборнуудые болон текстильнэ промышленностиин бүхы түхеэрэлгые Хитад бүтээн гаргадаг болоо.

Электротүхеэрэлгын хоёр шэнэ заводууд 50 мянган киловатт хүсэтэй гидротурбинна генераторнуудые, 25 мянган киловатт хүсэтэй паротурбинна генераторнуудые бүтээн гаргана.

1956 ондо Хитадта анха түрүүшынхеэ өөһэдын ашаанай автомобильнууд бүтээгдэдэг болоо. Чаньчунай түрүүшын автомобильна завод жэлдээ 30 мянга шахуу автомашина бүтээн гаргаха байна.

Һүүлэй үедэ ашаглалгада оруулагдаһан 6 завод горно промышленностиин түхеэрэлгэ болон механизмуудые хэнэ.

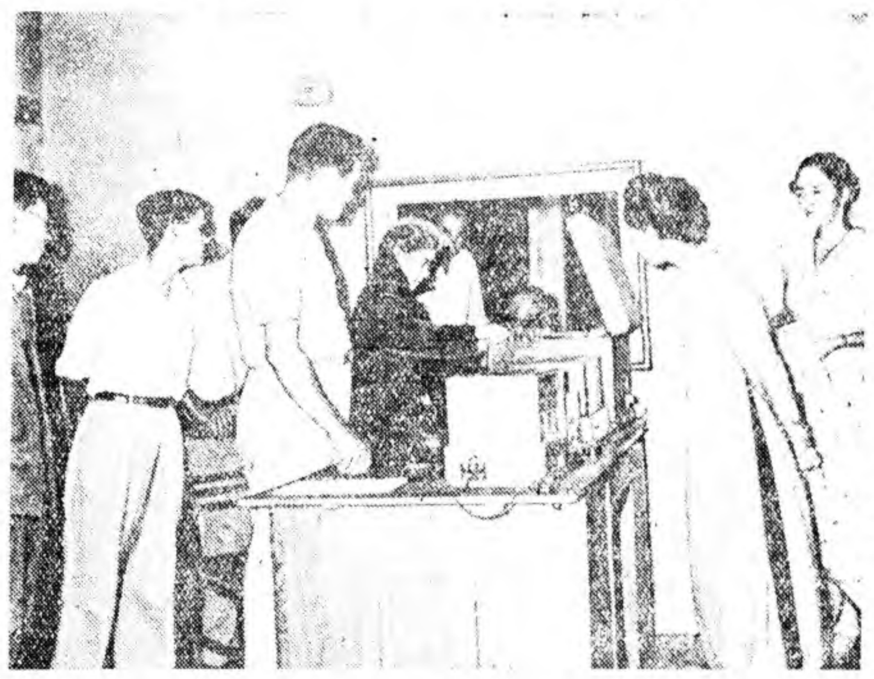
Хитадай текстильнэ машина бүтээлгын тон томо заводуудай нэгэниинь жэлдээ 500 мянган ээрүүл гаргажа шадаха болонхой. Революциин урда тээ текстильнэ промышленностиин бүхы түхеэрэлгэнь хариин гүрэнүүдһээ асарагдадаг һаа, мүнөө Хитадай заводуудынь оронойнгоо текстильнэ промышленностиие хүсэд хангахаһаа гадна, продукцияа ондоо гүрэнүүдтэ худалдадаг болоо.

ГДР-эй хүдөө ажахын хүгжэлтэ

1956 ондо ган гасуур байгаашье һаань, Германска Демократическа Республикын таряашад һайн ургаса хуряагаа. Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, дунда жэшээгээр 25,2 центнер ороо һото культура, 193,2 центнер хартаабха, 388,4 центнер сахарна свёкло гектар бүриһөө абтаа.

1956 ондо хүдөө ажахын социалистическэ сектор саашадаа хүгжэн дэбжээ. Республикын бүхы газарай 1,3 хубиинь мүнөө социалистическэ сектор эзэлдэг болонхой.

Хүдөө нютагуудые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ машинно-тракторна станцинууд шухала үүргэ дүүргэнэ. Республика дотор 38 мянган тракторта 602 МТС бии. Табанжэлэй түрүүшын жэлдэ МТС-эй хэһэн ажал 6 дахин ехэ болоо.

Вьетнамай Демократическа Республикада радиогой удхашанар улам дээшэлнэ. Үнэн зүб сүлөөрэлгын дайе илалта түгэлдэрөөр дүүргэхын түлөө вьетнам арадай тэмсэжэ байха үедэ республикын «Голос Вьетнама» гэжэ радиодамжуулгын организаци илалта түйлаха хэрэгэй түлөө бүри оролдосотойгоор ажаллахыень хүдэлмэришэд болон таряашадые уряалдаг байгаа. Дайнай дүүрэһэнһээ хойшо орон дотор радио дамжуулгын хэрэг улам һайжаржа байна.

Залуушуул хэдэн олоороо радиотехнигүүдээр хүдэлмэрилдэг боложо байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вьетнамай техническэ хүдэлмэрилэгшэд Нам-Динь городой шэнэ радиоцентртэ радиоаппаратура шудалжа байна.

Вьетнамай информационно агентствын фото.

Порт-Саидай ажабайдал гуримшуулагдана

ПОРТ-САИД, декабриин 29. (ТАСС). Англо-французска зэрлиг бомбодолгодо болон буудалгада орожо һандаргагдашаһан гэрнүүд эндэ заһагдана, үйлсэнүүд сэбэрлэгдэнэ. Городые һэргээн бодхоохо хэрэгтэ хүн зон эдэбхитэйгээр хабаадана.

Городые богонихон саг соо һэргээн бодхоожо, хүн зониие эдеэ хоолоор, хубсаһа хунараар хүсэд хангаха зорилгоор абтаха хэмжээнүүдые нютагай захиргаантай хамта зүбшэн хэлсэхын тулада Египедэй правительствын хэдэн министрнүүд Порт-Саидта ерээ.

3 мянга шахуу квартиратай 217 гэр һаяар баригдаха байна. Англо-французска добтолгын үедэ гэр байрагүй болошоһон хүнүүд шэнэ баригдаһан гэрнүүдтэ оруулагдаха юм.

Үсэгэлдэр Порт-Саидта демонстраци болоо. Англо-французска добтолгын үедэ үрэ хүүгэдээ, эрэ нүхэдөө алдаһан олон эхэнэр тэрээндэ хабаадаа. Эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэе гэһэн уряа лозунгнуудые демонстрацида хабаадагшад абажа ябаа. Порт-Саидай зоной һанал бодолые элишэлэн, залуу египтянин Набиб Бадр иигэжэ хэлээ: «Добтологшод Порт-Саидһаа гаража ошохо баатай болоһон байна. Эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байһан арадай хүсэл зоригые хухалха ямаршье хүсэн байхагүй».

Хархис офицернүүдэй гүрэндэ эсэргүү ябуулгые Индонезиин олониитэ буруушаана

ДЖАКАРТА, декабриин 29. (ТАСС). Хойто болон Центральна Суматра дээрэ үймөө эмхидхэһэн бүлэг хархис офицернүүдэй гүрэндэ эсэргүү ябуулгые усадхаха талаар правительствын абаһан хэмжээнүүдые Индонезиин ажалшад һайшаана.

Үгэсэлгэдэ бэлэдхэжэ байһан хархис этэгээдүүдэй орон дотор хэдэг хорото ябуулгые правительство болон нютагай засагай органууд эсэслэн зайсуулха бэзэ гэжэ национальна, коммунистическэ партинуудай организацинууд, профсоюзууд, эхэнэрэй, залуушуулай организацинууд найдана. Индонезиин таряашадай организацинууд, Собси гэжэ профсоюзна нэгэдэл, түмэр замайхидай профсоюз болон бусад профсоюзууд Суматра дээрэ хэгдэһэн сэрэгэй үгэсэлгые эрид буруушаагаа. Эдэ бүхы организацинуудай хүдэлмэришэд болон таряашад орон дотор мүнөө ушарһан бэрхэшээлнүүдые дабахын тула хэмжээнүүдые абаһан Састроамиджойогой правительствые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээд, үгэсэлгэдэ хабаадагшадта бүри хатуу хэмжээнүүдые абахыень правительствые уряалаа.

МНРП-гэй нютагай организацинуудта тоосоото-һунгуулиин конференцинүүд болоно

УЛАН-БАТОР, декабриин 29. (ТАСС). Монголой арадай-революционно партиин нютагай организацинуудта тоосоото-һунгуулиин конференцинүүд һүүлэй үедэ Монголой бүхы аймагуудта үнгэргэгдэбэ. Үсэгэлдэр республикын столицада городской партийна конференци боложо дүүрээ.

Арадай ажахын элдэб һалбаринуудые, мүн культурно-гэгээрэлэй ажал хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ хэрэгые һайжаруулха тушаа асуудалнууд конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Конференци дээрэ шүүмжэлэл ехээр хэгдэжэ, дутуу дундануud элирүүлэгдэһэн, мүн тэдэниие усадхаха хэмжээнүүд хараалагдаһан байна. Социалистическэ лагериин оронуудай нэгэдэлые саашадаа бэхижүүлхэ, Советскэ Союзтай хани барисаагаа улам батадхаха, социалистическэ патриотизмын болон пролетарска интернационализмын үзэл бодолтойгоор ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа хандуулхаар шиидэнги байһанаа конференцидэ хабаадагшад элишэлэн хэлээ.

**Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00311. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 7024.